

1. С. М. Абрамзон, В. П. Курпиев

3. Основные виды гошевого
слова у киргизов, их
численность, расчленение
и использование (конец XIX в.
начало XX в.).

2. IV Etnografica sovietica
ноябрь 1958.

Cercetarea noului

ÎN ETNOGRAFIA SOVIETICĂ

NICOLAE DUNARE

Anul II, nr. 44 (91)

Cluj, 1 noiembrie 1958

tribuna

6

Începînd cu anul 1948, Institutul de etnografie al Academiei de științe a U.R.S.S. și-a introdus în plan cercetarea modului de viață și a culturii satului colhoznic. Această orientare tematică a însemnat o cotitură de la studierea exclusivă a trăsăturilor arhaice ale modului de viață și ale culturii, la studierea modului de viață și a culturii popoarelor ajunse în stadiul socialist de dezvoltare.

În desfășurarea acestei orientări, observatorul a înregistrat două etape, specifice, de dezvoltare.

Prima etapă constă în însăși cotitura orientării interesului pentru cercetarea nouului în etnografia sovietică. Această cotitură a dat naștere la o vie dezbateri, în legătură cu metoda, conținutul, scopul și primele rezultate ale acestor noi cercetări, începută în coloanle primului organ academic de specialitate, *Sovetskaia Etnografiia*, în anii 1952 și 1953. În cadrul discuțiilor la care ne referim, unii specialiști au susținut limitarea cercetării etnografice la studiul colhozului (S. M. Abramzon, A. I. Robakidze etc.), iar alții au propus cercetarea satului, a așezării întregi în care există colhozul (P. I. Cușner-Knișev, E. N. Studenețkaia, N. I. Vorobiev etc.). Prima poziție, datorită caracterului său îngust, limitat, economist, a fost curînd părăsită, întrucît lipsea obiectul cercetării de specificul etnografic și de perspectiva dezvoltării în timp și în mediul social respectiv.

Pe drept cuvînt, E. N. Studenețkaia a susținut, încă din anul 1952, că este mai just să se facă studierea satului respectiv, a aulului, a chișleacului în totalitatea lui, ca o comunitate de oameni constituită în decursul unei lungi perioade istorice. Însăși istoria constituirii și dezvoltării colhozului respectiv va fi mai clară dacă vom examina satul în totalitatea lui, atît în perioada prerevoluționară, cît și în cea sovietică, deoarece „asupra a-

cestui fapt a avut influență și acea parte din populație care nu era încadrată în colhozuri" (*O necato-răh momentah v etnograficescom izucenii kolhoznogo creștianstva* S. E., 1952, 4). Această remarcă era cu atât mai importantă, cu cât obiectul etnografiei „nu îl constituie colhozul, nici satul, ci poporul în cadrul colhozului sau al satului”. Fapt pentru care, în cercetările etnografice „nu putem separa în mod artificial pe colhoznici de necolhoznici.... care locuiesc pe teritoriul colhozului și sînt adesea rudele colhoznicilor, trăind cu aceștia o viață familiară comună” (P. I. Cușner, *Ob etnograficescom izucenii kolhoznogo creștianstva*, S. E., 1952, 1).

Făcînd un bilanț la sfîrșitul primei etape a discuțiilor, P. I. Cușner sublinia, între altele, că „dezvăluirea influenței exercitate de orînduirea colhoznică asupra culturii și a modului de viață al populației rurale de diferite naționalități este sarcina cea mai importantă și totodată, sarcina generală a studiilor etnografice, privind viața colhoznică”. Spre a adînci cercetarea noului, se pune problema de a studia „gospodăria colhozurilor și cultura materială a colhozurilor, locuința, hrana, portul, etc., modul de viață din familie și societate, modul de a-și petrece timpul liber, creația populară a locuitorilor satului în cadrul unui colhoz, a unei așezări rurale, în cadrul unui raion sau chiar în cadrul unui mic popor”. Numai un studiu etnografic multilateral permite stabilirea „influenței reciproce dintre diferite laturi ale vieții poporului precum și unele legi obiective care acționează în procesul schimbării formelor naționale”. (*Ob etnograficescom izucenii soșialisticeskoi kulturî i hita narodov* S. S. S. R., S. E., 1953, 1).

La popoarele din Uniunea Sovietică, după cîteva decenii de regim nou, s-au înregistrat transformări

radicale în modul de viață material și nivelul lor cultural. „Aceste transformări au apărut deosebit de limpede cu prilejul studierii etnografice a familiei și a traiului de familie a țărănimii colhoznice“. Astfel, „familia țărănească pierzându-și funcțiile de producție a încetat de a mai fi unitatea economică principală“. Faptul că femeia a fost atrasă în munca socială a influențat în special modul de viață al acestor popoare la care înainte vreme femeile lucrau în special în gospodăria casnică. „S-au schimbat relațiile dintre toți membrii familiei țărănești, nivelul lor cultural s-a ridicat, cerințele lor culturale s-au lărgit“. Pe de altă parte, în anul 1953 era posibil să se constate frecvent faptul că „în viața de familie a țărănimii colhoznice se mai întâlnesc multe deprinderi și obiceiuri străvechi. Unele din ele au căpătat un conținut nou, socialist, însă altele sînt rămășițe care frînează dezvoltarea culturii și transformarea modului de viață“ (Ibidem).

În studiile publicate recent de *Sovetskaia Etnografiia*, cu privire la același domeniu de cercetare se înregistrează fapte de o semnificație istorico-etnografică cu totul deosebită. Astfel, în comparație cu stările de lucruri din trecut, cercetările etnografice din regiunea Kalinin relevă că, în concepția colhoznicilor cu privire la căsătorie și la situația femeii în familie s-au petrecut schimbări radicale. Căsătoria nu mai constituie o afacere. A dispărut felul de a se căsători prin pețit și după bunul plac al părinților. Astăzi nu se concepe o nuntă fără a fi precedată de prietenia tinerilor. În centrul atenției părinților stă numai observarea trăsăturilor de caracter ale mirilor, stîna de care aceștia se bucură în câmpul muncii, în societate (L. A. Pușcareva și M. N. Smeleva, *Preoaritelnie itoghi izucenita kulturni i bita colhoznogo*